ЕРНЕСТ ГЕМІНҐВЕЙ
1899
1961
ВИДАВНИЦТВО СТАРОГО ЛЕВА 2017

ЕРНЕСТ ГЕМІНҐВЕЙ

Прощавай, зброє

З англійської переклав
Віктор Морозов

Львів
Видавництво Старого Лева
2018

ощав
зб

Про
ай,
рое

УДК 821.111(73)-3
Г33

Copyright © Hemingway Foreign Rights Trust

© Ернест Гемінґвей, текст, 1929
© Віктор Морозов, переклад, 2018
© Романа Романишин, Андрій Лесів,
обкладинка, художнє оформлення, 2018
© Назар Гайдучик, дизайн серії, 2017
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2018

Усі права застережено

ISBN 978-617-679-525-4

Передмова автора до видання 1948 року

Цю книгу я писав у Парижі (Франція), Кі-Весті (штат Флорида), Піґґоті (штат Арканзас), Канзас-Сіті (штат Міссурі) й Шеридані (штат Вайомінґ), закінчивши перший чорновий варіант біля Біґ-Горну (штат Вайомінґ). Почав я писати зимою на початку 1928 року, а перша чернетка була готова у вересні того ж року. Я її переписав упродовж осені й зими 1928 року в Кі-Весті, а остаточна версія була завершена в Парижі навесні 1929 року.

Коли я працював над першим чорновим варіантом, у Канзас-Сіті народився за допомогою кесаревого розтину мій другий син Патрік, а коли я переписував чернетку, в Оук-Парку (штат Іллінойс) наклав на себе руки мій батько. Мені ще не виповнилося тридцяти років, коли я завершив роботу над книгою, а в світ вона вийшла того дня, коли обвалився фондовий ринок. Я завжди думав, що батько цього очікував, хоч він, мабуть, трохи поквапився. Не хочу робити зайвих суджень, бо я дуже любив свого батька.

Я пам'ятаю всі ці речі, міста, в яких ми жили, і все добре й погане, що сталося з нами того року. Але набагато яскравіше мені пригадується, як я жив цією книгою, вигадуючи щодня все те, що в ній відбувалося. Творячи ту країну, тих людей і все, що з ними траплялося, я відчував себе щасливішим, ніж будь-коли. Щодня я перечитував рукопис від самого початку до того місця, на якому зупинився, і щодня я припиняв роботу, коли мені ще добре писалося і я знав, що має статися далі.

Те, що книга описувала трагічні події, мене не засмучувало, адже я знав, що життя — це трагедія, фінал якої завжди однаковий. Але здатність творити щось нове, вигадувати якісь достатньо вірогідні речі для того, щоб зазнавати втіхи від перечитування написаного, і мати змогу займатися цим щодня — це все приносило мені величезну радість і насолоду. Більше нічого не мало для мене значення.

Раніше я вже опублікував один роман. Але я тоді ще не знав, як писати романи, тому занадто квапився і щодня доводив себе до цілковитого виснаження. Тож перший чорновий варіант був дуже поганий. Я написав його за шість тижнів, а тоді мусив повністю переробляти. Але переписуючи його заново, я багато чого навчився.

Мій видавець, Чарлз Скрібнер, який чудово розуміється на конях, знає практично все про видавничий бізнес і навіть, хоч як це дивно, знається трохи на книгах, попросив мене написати, що я думаю про ілюстрації взагалі і як ставлюся до ілюстрацій для свого роману. На це в мене була готова

відповідь: якщо художник-ілюстратор не дорівнює своєю майстерністю авторові твору (або не перевершує її), мало що може завдати письменнику більшого розчарування, ніж споглядання створених ним речей, місць і людей, які ще й досі живуть у його пам'яті, і які зобразив на папері той, кого там і близько не було.

Якби я міг написати книгу, дія якої відбувається на Багамах, я волів би, щоб її проілюстрував Вінслов Гомер, за умови, що замість ілюстрацій він би просто зображав Багами і те, що там побачив. Якби я був Гі де Мопассаном (а хто б від цього відмовився, живий чи мертвий?), я б не заперечував, щоб мої твори були проілюстровані малюнками й картинами Тулуз-Лотрека й деякими пленерами Ренуара його середнього періоду, а от нормандські пейзажі я волів би взагалі не рухати, бо жоден художник ще не зумів зобразити їх краще.

Можна, звичайно, згадувати й інших письменників, уявляючи, що б ви забажали, якби були ними. Але всі ці письменники померли, і всі ці художники також померли, а ще торік покинув нас Макс Перкінс і інші люди. Цей рік принаймні з цього погляду кращий: хто б не помер цього року, це вже не буде так гірко, як торік або в 1944 році, чи ранньою зимою й навесні 1945 року. То були вельми врожайні на людські втрати роки.

На початку цього року в Сан-Веллі (штат Айдаго), спостерігаючи за людьми, які з цілком серйозним виглядом намагалися пролізти під нятягнутим шнурком або дерев'яною палкою таким чином, щоб

не зачепити це своїми відгодованими черевами, носами, ремінцями тирольських курток або іншими опуклостями, я сидів у куточку, смакуючи дармове шампанське разом із міс Інґрід Берґман, а тоді сказав їй: «Доню, цей рік буде найгірший з усіх» (пропускаю тут деякі відносно-якісні прикметники).

Міс Берґман запитала, чому цей рік має бути таким поганим. Їй незле велося останніми роками, і вона не була налаштована приймати на віру мою точку зору. Я відповів, що не можу витлумачити все детально, бо недостатньо володію англійською і маю дефект дикції, але про те, що рік буде поганий, свідчить чимало не пов'язаних наразі між собою спостережень, а видовище заможних веселунів, що повзають на спинах попід натягнутим шнурком чи дерев'яною палкою, аж ніяк мене не заспокоює. Більше ми про це не говорили.

Отже ця книга вперше була опублікована у 1929 році того дня, коли біржа зазнала краху. А восени цього року вийде у світ ілюстроване видання. Скотт Фіцджеральд помер, Том Вулф помер, Джим Джойс помер (гарний друзяка, на відміну від офіціозного Джойса, вигаданого його біографами, котрий одного разу запитав мене напідпитку, чи не вважаю я його творчість занадто провінційною), Джон Бішоп помер, Макс Перкінс помер. Багато тих, хто мав померти, так і померли; повисли догори ногами біля якихось бензоколонок у Мілані або й були повішені, хто ліпше, хто гірше, в нещадно розбомблених німецьких містечках. А скільки померло безіменних людей — і майже всі вони дуже любили життя.